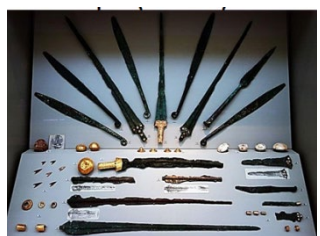

Силабус
навчальної дисципліни
Археологія зарубіжних країн
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма

Спеціальність

Галузь знань

Рівень вищої освіти

Історія

032 Історія та археологія

03 Гуманітарні науки

Перший/бакалавріат

Викладачі

Посилання на сайт

Контактний тел.

E-mail викладача:

Графік консультацій

Доцент Валентина Анатоліївна Папанова– лектор, семінари, екзаменатор

Валентина Папанова <http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-pravo/composition-kaf-pravo/papanova/>

+380501602467

vrapanova1953@gmail.com

Консультація відбуваються за допомогою дистанційних технологій у вільний від занять час

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
90	20 годин	20 годин	48 годин	Екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: археологія, артефакт, археологічна культура, культурно-історична спільнота, стратиграфія, культурний прошарок, кам'яний вік, доба бронзи, ранній залізний вік, розкопки поселень, некрополів та курганів.

Мета та предмет курсу є:

– вивчення студентами історичного минулого людства, закономірностей його становлення та розвитку, матеріальної та духовної культури людей на основі археологічних досліджень, а також в широкому ознайомленні студентів із сучасним станом археологічної науки за кордоном.

Предмет дисципліни «Археологія світу» – розкриття специфіки джерельної бази археології як науки; простежити шлях становлення та розвитку археології зарубіжних країн; ознайомити студентів з унікальними та різноманітними культурами та пам'ятниками світу.

Компетентності та програмні результати навчання:

	Програмні і компетентності	Компетентності	Результати навчання
	Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби й вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації</p> <p>ЗК 5. Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім</p> <p>ЗК 13. Здатність вдосконалювати власне навчання і виховання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок</p>	<p>ПРН 4. Здатність до самонавчання і продовження професійного розвитку</p> <p>ПРН 5. Здатність запам'ятовувати або відтворювати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом</p> <p>ПРН 7. Здатність відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії</p>

	<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 4. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.</p> <p>ФК 6. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією.</p> <p>ФК 11. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини</p>	<p>ПРН 11. Вміння обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів</p> <p>ПРН 12. Здатність аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах</p> <p>ПРН 13. Здатність демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі</p>
--	---	---	---

Зміст курсу: Археологія Африки та Європи. Доба кам'яного віку. Бронзовий вік як історична епоха і культурна стадія. Ранній залізний вік в Європі. Археологія Азії та Африки. Археологія Китаю, Кореї та Японії. Археологія Африки. Доколумбова Америка і тихоокеанський басейн. Північна Америка в доколумбову добу. Мезоамерика. Стародавня культура і цивілізації Південної Америки. Освоєння людиною тихоокеанського басейну

Методи навчання: евристична бесіда, бесіда, пояснення; інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, метод проєктів, дискусія), імітаційна гра (наукова конференція, семінар-диспут), мультимедійна презентація, методи контролю і самоконтролю, самооцінювання, взаємооцінювання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Викладачі та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень: [Про організацію освітнього процесу в БДПУ](#), [Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про політику попередження і боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінацією у](#)

[Бердянському державному педагогічному університеті](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Під час лекційних занять лектор розкриває проблемні питання та концепти, які включені до семестрового оцінювання з курсу (екзамену). Під час практичних (семінарських) занять здобувачі освіти відповідають на оприлюднені заздалегідь проблемні питання, приймають участь в дискусіях та обговореннях.

Важливим елементом опанування знаннями є *самостійна робота* студентів у вільний час від аудиторних занять (археологічна лабораторія, методичний кабінет, читальний зал). Під час самостійної роботи здобувачі освіти готують індивідуальні завдання з курсу, які мають бути завантажені на платформу MOODLE у встановлені терміни. Право на перескладання поточних оцінок можуть отримати лише ті здобувачі, які пропустили заняття з поважних причин (лікарняний чи відрадження). Перескладання відбувається у формі усної співбесіди. Підсумковий контроль у формі екзамену складається з двох частин – тестова (розміщена на платформі MOODLE, тест має бути виконаний до дня екзамену) та усна (відповідно до розкладу екзаменаційної сесії, за екзаменаційними білетами у формі усної співбесіди). Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютер, мультимедійний проєктор, археологічні артефакти, банери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (іспит)	Сума
ЗМ1		ЗМ1		ЗМ2		ЗМ2	ЗМ2	ЗМ3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
6	6	6	6	6	5	5	5	5		

Критерії оцінювання роботи студента на одному семінарському занятті:

Конспект джерел до семінарських занять 1 бал.

Виступи на семінарських заняттях з основною доповіддю (в залежності від змісту) 1 –5 балів.

Доповнення 1-3 бали.

Участь у дискусії 1-3 бали.

Підведення підсумку 1-2 бали.

Письмова самостійна робота 1-5 балів.

Експрес-контроль:

- повна відповідь - 2 бали;
- неповна відповідь - 1 бал;
- незадовільна відповідь - 0 балів.

Критеріями оцінки при усних відповідях виступають: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та переконаність; використання

основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів, інших періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

Самостійна робота студентів

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем у вигляді ілюстративного альбому-реферату. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання альбому-реферату (змістові модулі 1 і 2). Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів у кожному із змістових модулів.

Критерії оцінювання альбому-реферату: 1) ілюстративний матеріал у вигляді рисунків з археологічних видань виконаний самостійно з зазначенням джерел. Він розкриває і відображає в певній мірі послідовність та сутність історико-археологічної періодизації. Присутні підписи під рисунками із зазначенням походження (пам'ятка). На картах відображені основні археологічні пам'ятки кожної доби (5-10), присутні легенди **8-10 балів**; 2) ілюстративний матеріал у вигляді малюнків з археологічних видань виконаний самостійно, але історико-археологічна періодизація презентована неповно: відсутні ключові епохи, відсутні посилання на джерела, підписи під малюнками та картами неповні **5-7 балів**; 3) альбом-реферат суто компілятивного рівня. Ілюстративний матеріал виконаний самостійно у вигляді рисунків та карт. Історико-археологічна періодизація презентована наполовину: відсутні ключові епохи та посилання на джерела. Відсутні підписи та легенди до рисунків та карт. Альбом-реферат виконаний неохайно. **1-4 бали**; альбом-реферат не виконано **0 балів**.

Критерії оцінювання модульного контролю у тестовій формі

(оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів): 10 запитань

а) вірна відповідь на одне запитання - 0,5 бала;

б) невірна відповідь - 0 балів.

Всі види робіт необхідно виконувати і захищати в зазначені терміни. Студенти, які не склали чергове завдання або отримали за його виконання менш 50% балів, мають можливість відпрацювати зазначене завдання по додатковому графіку. Студенти, які пропустили семінарські заняття з поважної причини, відпрацьовують їх в додатковий час в присутності лаборанта, після допуску викладача. Студенти, які не виконали всі види робіт, до заліку не допускаються. Зазначимо, що при оцінці враховується активність і відвідуваність студентів під час занять.

Неприпустимі підказування і списування під час проміжного контролю та заліку. Студент, викритий у не санкціонованому доступі в Інtranет, користуванні шпаргалками, отримує підсумкову оцінку «F».

Будьте толерантні, поважайте чужу думку. Заперечення формулюйте в коректній формі. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі.

Підсумкове оцінювання

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі **екзамену**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (семінарських) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про **ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни**. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних та семінарських занять, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль, а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Список рекомендованих джерел

Базова

- Археологія України // За ред. Л.Л. Залізняка. К., 2005.
Брей У., Трамп Д. Археологический словарь. М., 1990
Башилов В. А. «Неолитическая революция» в Центральных Андах. Две модели палеоэкономического процесса. М., 1999.
Горохівський П.І. Археологія: Курс лекцій: Навчальний посібник. Умань., 2011.- Лекції 3-4.
Європейська археологія I тисячоліття н. е.: Збірник наукових праць на честь Ліани Василівни Вакуленко. Київ: ІА НАН України, 2017.
Кларк Дж. Г. Д. Доисторическая Европа. М., 1953
Марджори, Чарльз Квенелл. Первобытные люди. М., 2005
Массон В. М. Экономика и социальный строй древних обществ (по данным археологии). Л., 1976.
Монгайт Л.А. Археология Западной Европы: В 2 кн. М., 1973.
Пауэлл Т. Кельты. Воины и маги. М., 2003.
Уайт Д. М. Индейцы Северной Америки. М.: Центрполиграф, 2006.
Уэйд Н. На заре человечества: Неизвестная история наших предков. М., 2012.
Хейердал Т. Древний человек и океан. М., 1982.

Додаткова

- Амальрик А.С., Монгайт А.Л.* В поисках исчезнувших цивилизаций. М., 1966
Андреев Ю.В. Миноийский Крит и микенский мир во II тыс. до н.э. *Вестник древней истории.* 1995. №1. С. 100
Андреев Ю. В. От Евразии к Европе. Крит и Эгейский мир в эпоху бронзы и раннего железа (III – начало I тыс. до н. э.) Греция в эпоху темных веков. СПб., 2002.
Андреев Ю. В. Гомеровское общество. Основные тенденции социально-экономического и политического развития Греции XI-VIII вв. до н.э. Санкт-Петербург, 2004. http://www.sno.pro1.ru/lib/andreev_gomerovskoe_obshestvo/index.htm
Богаевский Б. Крит и Микены. М., 1924.
Башилов В. А. Темпы исторического процесса в важнейших центрах «неолитической революции» // Исторические судьбы американских индейцев. Проблемы ин- деанистики.. М.: Наука, 1985. С.42 - 51.
Березкин Ю. Е. Древнее Перу. Новые факты - новые гипотезы. М.: Знание, 1982.
Березкин Ю. Е. Мифы индейцев Южной Америки. СПб., 1994. .
Березкин Ю. Е. Мифы заселяют Америку. М.: О.Г.И., 2007.
Вайян Д., К. История ацтеков. М.: Изд-во иностр. лит., 1949.
Гуляев В. И. Доколумбовы плавания в Америку: мифы и реальность. М: Международные отношения. 1991.
Гуляев В. И. Древние цивилизации Америки. М.: «Вече», 2008.
Дэвлет Е. Г. Художественные изделия из камня индейцев Центральной Америки. М.: Научный мир, 2000.
Ершова Г. Г. Древняя Америка: полет во времени и пространстве. Северная Америка. Южная Америка. М.: Алетейя, 2002.
Ершова Г. Г. Древняя Америка: полет во времени и пространстве. Мезоамерика. М.: Алетейя, 2002.
Массон В. М. Первые цивилизации. Л.: Наука, 1989..
Молчанов А. А. Посланцы погибших цивилизаций: (Письмена древней Эгеиды). М.,

1992.

Развитие цивилизации в Новом Свете: Сб. статей по материалам Кнорозовских чтений. М.: РГГУ, 2000.

Тойнбі А.Д. Дослідження історії. В 2-т. – К.,1992.

Тюленева В. В. Фольклор и представления о сокровищах инков, область Куско, Перу // Антропология. Фольклористика. Лингвистика. 2001. Вып. 1. С.211 - 226. Хейердал Т. Путешествие на Кон-Тики. М.: Молодая гвардия, 1956.

Хейердал Т. Аку-Аку. Тайна острова Пасхи. М.: Молодая гвардия, 1959.

Хейердал Т. Приключения одной теории. Л.:Госметеиздат, 1969.

Чайлд Г. У истоков европейской цивилизации. М., 1952.

Интернет-ресурси

1. Археологічні культури України. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:>
2. Інститут археології Національної Академії наук України. URL: <http://www.iananu.kiev.ua/>
3. Сервер східноєвропейської археології. URL: <http://archaeology.kiev.ua/>
4. Спілка археологів України (бібліотека). URL: <http://vgosau.kiev.ua/index.php>

